

۳۸۶۸

۱ —

۱

۲۴۸

جولای ۱۳۸۸

اهل کلام - از دیدگاه اسلام

(یهود، مسیحیت، مابین و زرتشتی
با نظر به منابع و احادیث اسلامی)

نویسنده:

دکتر سید نجات حسینی نژاد

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
: حسینی نژاد، سیدنجات، ۱۳۵۲ -
: اهل کتاب از دیدگاه اسلام : تحقیقی متصفانه در دین بهود، مسیحیت،
صابی، زرتشت با نظر به منابع و متون اسلامی/ نویسنده سیدنجات
حسینی نژاد.
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

۹۷۸-۹۶۴-۸۴۹۳-۸۳-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیا
پادناشر
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

اهل کتاب از دیدگاه اسلام

مؤلف: دکتر سید نجات حسینی نژاد

ناشر: همای غدیر

صفحه آرایی: word۲book.ir

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۴

شمارگان: هزار نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۹۳-۸۳-۲

انتشارات همای غدیر

(کلیه حقوق چاپ برای پدیدآورنده محفوظ است)

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۰
فصل اول: مباحث عمده.....	۱۹
دین‌ها و آئین‌ها در یک گاه کال.....	۲۰
دیدگاه اسلام نسبت به انبیاء و مبین در بی آنان.....	۲۳
اهل کتاب در منابع و متون اسلامی.....	۲۷
ذکر صریح اهل کتاب در قرآن.....	۳۲
سیری در وجوه مشترک اهل کتاب.....	۳۴
۱. اشتراک در اصول اساسی و مبانی عقیدتی.....	۳۴
۲. اشتراک در اصول اخلاقی، عاطفی و انسانی.....	۳۵
۳. احکام عملی.....	۳۶
نکوهش‌های قرآن از اهل کتاب و علت آن.....	۳۸
تمجیدهای قرآن از اهل کتاب و علت آن.....	۴۱
اسلام دین صلح و سلم.....	۴۵
رابطه مسالمت آمیز اسلام با اهل کتاب.....	۵۰
عفو و اغماض نسبت به اهل کتاب.....	۵۳
کتابی‌ها در قلمرو مناظره و مجادله اسلامی.....	۵۴

- ۵۶.....یهود و نصاری در حوزه جدلی اسلام
- ۵۸.....مجادلات ائمه اطهار با اهل کتاب
- ۶۰.....فهرست اجمالی مناظرات ائمه اهل بیت با اهل کتاب
- ۶۱.....شرایط قرارداد «ذمه» با اهل کتاب از دید فقهی
- ۶۴.....شرایط ذمه طبق فقه اهل سنت
- ۶۵.....دیدگاه اسلام در خصوص دریافت «جزیه» از اهل کتاب
- ۶۷.....دریافت جزیه اج خواهی نیست
- ۶۸.....معافیت از پرداخت «جزیه»
- ۷۰.....نمونه‌ای از قرارداد ای بر امیر اسلام با اهل کتاب
- ۷۳.....جایگاه اهل کتاب در قانون اساسی جمهوری اسلامی
- ۷۶.....حقوق اهل کتاب در اسلام اما خمینی رهبر فقید انقلاب

فصل دوم: یهود..... ۸۳

- ۸۴.....صفات نکوهیده یهود در قرآن
- ۸۷.....کتاب تورات از دیدگاه اسلام
- ۹۰.....ارزیابی کلی از تورات
- ۹۱.....تحریم کیفری خدا بر یهود
- ۹۲.....عواملی که موجب تحریم کیفری گردید
- ۹۴.....چرا یهود مورد لعن و غضب الهی قرار گرفتند؟
- ۹۶.....بهتان عظیم یهود بر مریم پاک
- ۱۰۱.....دیدگاه غیر منطقی یهود در مورد جبرئیل امین
- ۱۰۴.....فراخوانی یهود به دین مبین اسلام
- ۱۰۶.....وفای پیامبر، جفای یهود

فهرست مطالب ● ۷

نفاق افکن یهود..... ۱۰۹

فصل سوم: مسیحیت..... ۱۱۹

سیری در آیین مسیحیت..... ۱۲۰

رابطه تیره مسیحیت و یهودیت و عواقب نامطلوب آن..... ۱۲۲

نظریه مساعد اسلام نسبت به مسیحیت..... ۱۲۴

مربیان و نگاه مسیحیان..... ۱۲۵

مقام و منزلت مریم بن مریم در قرآن..... ۱۲۷

امتیازات و برتری مسیح از نژاد قرآن..... ۱۲۹

توصیف مسیح در عهد جدید..... ۱۳۰

القاب و عناوین مسیح در عهد جدید..... ۱۳۲

عقیده به الوهیت و بشریت عیسی از دیدگاه مسیحیان..... ۱۳۲

روشترین تصویر از مسیح در قرآن و مقام و منزلت او نزد خداوند..... ۱۳۵

صفات ممتاز عیسی بن مریم در قرآن..... ۱۳۷

انجیل در قرآن..... ۱۳۸

تحریف انجیل از دیدگاه اسلام..... ۱۴۲

ارزیابی نهایی از انجیل کتاب مقدس مسیحیان..... ۱۴۵

ظهور و رهبانیت در مسیحیت..... ۱۴۸

دیدگاه اسلام در مورد رهبانیت..... ۱۵۰

حواریون در قرآن و انجیل..... ۱۵۱

انجیل برنابا از دیدگاه تاریخ و اسلام..... ۱۵۵

برنابا در عهد جدید..... ۱۵۹

ویژگیهای ممتاز انجیل برنابا..... ۱۶۲

چگونه انجیل برنابا کشف گردید؟..... ۱۶۳

فصل چهارم: صابئیان ۱۷۱

بررسی واژه صابئین ۱۷۲

دیدگاه‌ها و نظریه‌ها در مورد آیین فوق ۱۷۴

مقائد، حکام عملی و کتابهای مقدس آنان ۱۷۷

آیا صابئیان از اهل کتابند؟ ۱۷۹

حاجات صابئین به عذران اقلیت دینی در قانون اساسی ذکر نشده‌اند؟ ۱۸۲

سیمار صالح یحیی، ابن ذکریا پیامبر خدا در قرآن ۱۸۴

آیا یحیی دارای کتب نبوت بود؟ ۱۸۶

ویژگی‌های یحیی از دیدگاه اسلام با اقتباس از قرآن ۱۸۶

دیدگاه مسلمانان، مسیحیان و صابئان در مورد شهادت و مزار یحیی ۱۸۸

ارزیابی نهایی از آیین صابئین ۱۸۹

علل عدم شناخت آیین صابئین ۱۹۰

فصل پنجم: آیین مجوس ۱۹۳

بررسی واژه مجوس و مجوسی در لغت و منابع اسلامی ۱۹۴

آیا مجوس از اهل کتابند؟ ۱۹۵

روایاتی که بیانگر کتابی بودن مجوس است ۱۹۷

دیدگاه‌های فقهی در مورد الحاق مجوس به اهل کتاب ۲۰۰

تلقی اهل سنت از مجوس ۲۰۲

نظری به مشروعیت ازدواج با محارم در آیین زرتشتی ۲۰۳

دیدگاه استاد مطهری در مورد آیین زرتشت ۲۰۵

خلاصه نظر استاد ۲۰۸

فهرست مطالب ● ۹

پذیرش دین زرتشتی به عنوان کتابی و نفی مانوی و مزدکی..... ۲۰۸

فصل ششم: طهارت و ازدواج کتابی از نظر فقهی و اجتماعی..... ۲۱۵

سیری اجمالی در مسئله فوق..... ۲۱۶

تألیفات و دیدگاه‌های فقهی در اثبات طهارت اهل کتاب..... ۲۱۷

تأیید طهارت اهل کتاب..... ۲۲۱

نمونه روایاتی که بیانگر طهارت اهل کتاب است..... ۲۲۲

شواهد فقهی در اثبات طهارت اهل کتاب..... ۲۲۳

فتوای ائمه اعظم سید علی خامنه‌ای رهبر انقلاب..... ۲۲۵

ممنوعیت ازدواج مسلمانان با غیر مسلمان..... ۲۲۶

حکم ازدواج مرد مسلمان با زن یهودی و مسیحی و غیره..... ۲۲۷

حکم ازدواج با زن مجوس از دید فقهی..... ۲۲۹

فصل هفتم: حکم ذبیحه کتابی از نظر فقهی..... ۲۳۱

موضوع ذبیحه در منابع و متون اسلامی..... ۲۳۲

نگاهی به شرایط ذبح حیوانات در کلام فقهای شیعی..... ۲۳۴

تفاوت نظر فقهای شیعی در حلیت و حرمت ذبیحه کتابی..... ۲۳۵

دیدگاه فقهی اهل سنت..... ۲۳۷

دلایل فقهای شیعی بر حرمت ذبیحه اهل کتاب..... ۲۳۷

نظریه و نقد استاد محمد تقی جعفری بر مسئله اجماع..... ۲۳۹

سیری در مسئله ذبح طبق آیین یهود و مسیحیت..... ۲۴۱

کتاب‌نامه..... ۲۴۶

پیشگفتار

بَشِّرْ بِأَدْنَىٰ ذَٰلِكَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَيْمُ اللَّهُ وَلَهُمْ أُولُو الْآلِبَابِ...

پس بشارت ده به کسانی که می‌شنوند گفتارها را و نیکوترینش را پی می‌کنند. آنها کسانی هستند که خداوند هدایتشان کرده و آنان خردمندانند.

«سوره زمر آیه ۱۸»

نوشتاری که تقدیم دینداران بصیر و دین‌پژوهان خردمند می‌گردد قطره‌ای اندک از اقیانوس عظیم و دریای پهناور و غریب معارف اسلام و قرآن و عترت، در ارتباط با اهل کتاب و پیروان آیین‌های الهی و آسمانی است که هر یک کم و بیش، جمعی از مردم جهان را تشکیل داده و دارای متون مقدس دینی و مکان‌های مذهبی ویژه‌ای می‌باشند و هم اکنون عده‌ای از آنان در سایه پرچم پرمهر و محبت نظام جمهوری اسلامی، در ایران بزرگ زندگی می‌کنند و اصل سیزدهم از قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران آنها را به عنوان اقلیتهای مذهبی به رسمیت شناخته و در حدود قانون و رعایت اصول انسانی و حفظ حرمت اسلام، در انجام مراسم دینی و احوال شخصیه و تعلیمات دینی بر ائین خود، محترم و آزاد دانسته است و خوشبختانه با آرامش و احساس امنیت به کار و کوشش می‌پردازند. آن چه مرا بر آن داشت که در این ارتباط قدری به تحقیق و مطالعه بپردازم علاقه و تمایل قلبی من بود که از گذشته به پژوهش در خصوص ادیان و مذاهب جهانی بویژه شروع توپیدی داشتم و هرگاه نامی از یک دین به میان می‌آمد و پیروان آن دین مورد مذمت و نکوهش شدید از سوی برخی از افراد، در گفتارها و نوشته‌ها، آرازی گرفتند مثلاً کافر و یا نجس تلقی می‌شدند! برایم جای تأمل بود چرا؟ و به چه دلیل؟ آیا دیدگاهی مبنی بر موحد بودن و یا طهارت‌سان وجود دارد؟ و از سوی بزرگان دین عموماً و فقها خصوصاً فتوایی از نظر نهی داده شده یا خیر؟ راستی اینکه قرآن می‌فرماید: *أَما المشرکون نجس* اسم توبه آیه ۲۸) مقصود چیست؟ چه کسانی مصداق نظر قرآن هستند؟ بت‌پرست‌ها؟ زرتشتی‌ها؟ نصرانی‌ها؟ همه اینها؟ یا برخی از اینها؟

راستی دانشمندی روشن ضمیر، آگاه و معتقد به توحید و یگانگی خداوند هر چند پیرو یک ائین خاص باشد علی‌رغم وجود عقائد انحرافی و شرک آلود در بین عموم پیروان آن دین و ائین، می‌توان او

را تکفیر کرد؟ و یا مشرک نامید؟ تفسیر اسلام از شرک و کفر چیست؟ چه تفاوت و یا تفاوت‌هایی میان اهل کتاب و بت پرستان وجود دارد؟ و بسیاری از پرسش‌های دیگر که هر کدام به نوبه خود در تشریح و تبیین مبانی دینی مؤثر و مفید است. خلاصه کلام، با استمداد از خداوند معبود و مطالعه در منابع غنی اسلام، در زمان تحصیل کارشناسی ارشد رشته ادیان و عرفان و آشنایی با اساتید گرانقدر و آثار خوب، با ارزش دینی و نیز تدریس در مراکز آموزش عالی و دانشگاهی، این توفیق حاصل شد که خدا را بر آن سپاسگزارم.

آنچه در این پیشگفتار بر آنستاید می‌کنم این است که دین یک حقیقت همیشه زنده، پایدار و پویا، زندگی پرفراز و نشیب بشر است و با طینت او سرشته است. خورشید این آفرینش انسان طلوع کرده و هرگز غروب ندارد. دین آتش زیر خاکستر است که اگر بتوان شعله فروزانش را کم کرد نمی‌توان آن را برای همیشه خاموش نمود. انسان با گرایش‌های دینی پا به عرصه حیات می‌گذارد و با کرله‌های از عقائد و اعمال مذهبی جان به جان آفرین تسلیم می‌کند. از یک باور عمومی و فراگیر است در پاسخ به ندای درونی بشر، که هر از چند گاهی پیامبری با دلایل متقن و محکم و با دردست داشتن صحیفه و کتابی آسمانی، در جامعه ظهور یابد و مردم را با حقائق دینی، آشنا

نماید و به تعبیر امام علی علیه السلام در نخستین خطبه از نهج البلاغه خداوند از نسل آدم و اولاد او، پیامبرانی را برگزید تا میثاق‌ها را زنده، عهد الهی را احیاء، پرده‌ها را از روی حقائق بردارند و با گذشته و حال و آینده آشنا نمایند. آن پیامبران بزرگ با تکیه بر قدرتی مافوق قدرتها به مبارزه و بهادی خستگی ناپذیر و همه جانبه دست زده و با فراخواندن مردم به توبه و تزکیه نفوس از آلودگی‌ها، راه دشوار و پر رنجی را متجسس می‌شدند که امروز میلیون‌ها بلکه میلیارد‌ها انسان، ادعای پیروی از راه و رسم آنها را می‌کنند و از این جهت به خود می‌بالند هر چند فاصله از سفر فکری اخلاقی و عملی بین این پیروان و آن پیامبران بسیار زیاد است. این‌گونه فضیلتی که هست، مرهون و مدیون آن انبیاء بزرگ است.

راستی فرض را بر آن بگذارید که پیامبری نمی‌آمد و خبر از وحی آسمانی و کتاب الهی نبود، کار بشر به کجا می‌انجامید؟ راستی می‌توان برای جامعه منهای دین و آئین، ارزش و اعتباری مثال زد؟ کتاب آسمانی اسلام یعنی قرآن از حقیقت مذکور چنین یاد می‌کند:

وَلَقَدْ ارسلنا نوحاً و ابراهیم و جعلنا فی ذریتهما النبوة و

الکتاب...^۱

به تحقیق فرستادیم نوح را و ابراهیم و اسماعیل و یعقوب و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان و داود و

موسی ...

و از این اشاره به برخی از کتاب‌های آسمانی خطاب به خاتم الانبیاء

محمد ﷺ می‌آید:

وَرَبِّ لَا تَقْلِبْ عَلَيْنَا مِثْلَ مَا كُنَّا لَكَ بِرَبِّكَ
عَلَيْكَ... رَحْمَةً لِّلْمُتَّوِّبِينَ وَ مَنذِرِينَ لِّلْآيَاتِ لِيَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ
حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَ كَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا.

و پیامبرانی که سرگشته آن‌ها را قبلاً برای تو بیان کرده‌ایم
و پیامبرانی که سرگذشت آن‌ها را بیان نکرده‌ایم پیامبرانی
که بشارت‌دهنده و بیم‌دهنده بودند تا برای مردم بعد از این
پیامبران، بر خدا حجتی باقی نماند و خداوند توانا و حکیم
است.^۲

به هر حال با احساس و درک عمیق این موضوع که اسلام به
عنوان، يك دين جامع، جهانی و جاودانه و مَتَمَّ و مَكْمُل اديان

۱. سوره حديد آيه ۲۶.

۲. سوره نساء آيه ۱۶۴ و ۱۶۵.

پیشین، صاحب نظر در همه مسائل مهم و اساسی است و هیچ چیزی را ناگفته نگذاشته و همان گونه که در طلیعه کلام ذکر گردید خود بندگان خدا را به شنیدن گفتارها و پذیرفتن و عمل کردن به بهترین ها دعوت کرده، پژوهش در فرهنگ های دینی مختلف به خصوص ادیان و شریعت های توحیدی شناخت ضعف ها و قوت ها و محاسن و معایب پریشان آن دین ها حرکتی انسانی الهی و عمل به دستور قرآن و احکامات و سبب رضای پیشوای بزرگ اسلام، رسول الله ﷺ می باشد بدو نزدیک از غاب چنین شیوه ای سبب برخورد آگاهانه و عالمانه با افکار و اندیشه های دیگر می شود و از تاخت و تازهای نابجا و غیر اصولی ممانعت بعمل می آورد که ثمره آن آشنایی با معارف و دفاع بحق و به موقی از کیان اسلام می شود دینی که خودداری منطقی نیرومند است و نه تنها از گفته های دیگران نگرانی و از طرح مسائل مربوط به آن ها بیم و هراس به خود راه نمی دهند بلکه به مناظره و مجادله نیز فرا می خواند. راه و روشی که پیشوایان بزرگ اسلام خود پیشرو آن بوده اند چه بسا اتفاق می افتاد یکی یا گروهی از ارباب ادیان به حضور پیشوایی از خاندان عترت و عصمت می رسیدند و پرسش های متعددی مطرح می کردند آن ها با کرامت نفس و حال و حوصله تمام وسعه صدر بالا پاسخ می دادند و همین اتفاق جالب موجب تشرف آن شخص یا اشخاص به دین

مبین اسلام می‌گردید چه بسا افرادی که یهودی، نصرانی و مجوسی بودند که پس از مناظره‌های دینی در منابع معتبر اسلامی از جمله کتاب شریف «الاحتجاج» احمد بن علی بن ابیطالب طبرسی موجود است نکته شایان توجه این‌که تشکیل کنفرانس‌ها و کنگره‌های مذهبی و دینی در سطح جهان و در میان پیروان ادیان توحیدی در چند ساله اخیر پس از پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری، پیشوای فقید امام - منیر بستر مناسبی را برای دین‌پژوهان فراهم نموده تا با طرح اندیشه‌های نو، فرهنگ دین را زنده و عموم مردم بخصوص نسل پرشور و جوان آنکه از سر بی‌داری احساسات مذهبی است و از جانب دیگر بخاطر حال و هوای جهانی آسیب‌پذیر بوده و در مرض انحرافات و القانات شیطنانی است، به سمت و سوی دین هدایت نماید. قطعاً این حرکت مقدس و معالیه، اجازه نخواهد داد بار دیگر مکتب‌های الحادی جان بگیرند و مردم پاک سرشت را به کفر فرا بخوانند که این کاری احمقانه خواهد بود. را تجربه تاریخ در گذشته و زمان حاضر که عصر انفجار اطلاعات علمی و ارتباطات و تبادل اندیشه‌های فکری و اجتماعی است. بخوبی اثبات کرده مردم برخوردار از یک آئین و مذهب خاص با همه ضعف‌هایش، بر کفر و بی‌دینی ترجیح می‌دهند. فروپاشی برخی از کشورهای سیاسی و با قدرت که مبتنی بر ایدئولوژی ما دیگریابی بودند، درس خوبی

برای خردمندان است. کوتاه سخن این که نوشتار حاضر تا حدودی خواننده عزیز را با پیروان ادیان الهی و توحیدی و مرام و مسلک آنان و نیز دیدگاه دین مبین اسلام، در ارتباط با آنها آشنا می‌کند.

و در پایان از اینکه به خود اجازه دادم در ارتباط با مسائلی دست به قلم ببرم که نیاز به بنیه و بضاعت علمی زیادی دارد، از عموم اهل فضل پورش عذرت می‌طلبم. و با تمام وجود و از صمیم دل، پذیرای رهنمودهای اربابان آن عزیزان هستم.

«ان ارید الاصلاح ما استعنت» «توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب»

سید نجات حسینی نژاد

کرمانشاه، تابستان ۷۶

تلفن: ۶۰۱۶۸